

Informace pro pacienta se zavedenou kanylou PEG

PEG (**perkutánní endoskopická gastrostomie**) je kanyla zavedená přes břišní stěnu do žaludku. Slouží k výživě nemocných, kteří nejsou schopni v dostatečném množství přijímat potravu ústy.

1. Podávání výživy a léků

- do PEG Flocare lze podávat výživu a léky pouze stříkačkou ENFit 60 ml (cena stříkačky je přibližně 25 Kč, lze ji zakoupit ve zdravotnických potřebách či lékárně)

- **zahájit podávání enterální výživy** (Nutrison, Fresubin) je možné při nekomplikovaném průběhu již hodinu po zavedení. Pokud podáváme výživu v jednotlivých dávkách (bolusově) začínáme od malých objemů (50-100 ml) s postupným zvyšováním dle tolerance na maximálně 300ml 8 krát denně. Pokud je pacient schopen přijímat tekutiny či potravu ústy, může rovněž začít za hodinu po zavedení kanyly PEG a po odeznění tlumících injekcí.

- **poloha při a po podání výživy** je vhodná vsedě nebo polosedě (pokud je to možné), snížíme tak riziko návratu výživy do jícnu nebo její vdechnutí

- **proplachy kanyly** je nutné provádět po každé aplikaci léků či potravy, nejméně však jednou denně, i pokud kanyla není používána. Proplachujeme alespoň 40 ml pitné nebo neperlivé minerální vody, nepoužíváme jiné roztoky, aby nedošlo k ucpání sondy. Používáme-li k aplikaci stříkačku, pečlivě ji umyjeme v detergentu (prostředek na mytí nádobí) a opláchneme vodou.

- **do kanyly je možné podávat léky** (pokud je pacient nemůže polykat): kapky či sirup aplikujeme zředěné vodou, tablety pečlivě rozdrcené a před podáním rozpuštěné ve vodě (podání tablet vždy konzultujte s lékařem, léky tímto postupem mohou změnit své vlastnosti).

2. Péče o kanylu

- **poloha zevního fixačního terče:** po zavedení je terč volně podložen sterilním obvazovým materiálem, po vyhojení kanálu do 14 dnů již není třeba terč podkládat, musí být fixován volně, nejméně 10 mm od kůže. Zevní terč nesmí být v žádném případě přitažen tak pevně, aby se vtlačoval do kůže!

- **ošetřování kanyly:** do vyhojení kanálu do 14 dnů je vhodný sterilní převaz ob den (pokud obvaz neprosakuje), poté je možné při nekomplikovaném průběhu gastrostomie omývat mýdlem a vodou (nejméně 2x týdně), osprchovat, následně řádně osušit, není nutné žádné krytí.

- **zasunutí a rotace PEG:** po dvou týdnech je již kanál kolem kanyly vyhojen. Od této chvíle provádíme jednou týdně uvolnění zevního fixátoru tak, aby bylo možné

kanylu zasunout několik cm dovnitř. Pak provedeme rotaci 360 st. kolem dlouhé osy, kanylu následně znovu povytáhneme do původní polohy. Ověříme, že mezi zevním fixačním terčem a kůží je dostatek volného prostoru (nejméně 10mm). Tento manévr zabraňuje případnému zarůstání vnitřního fixačního terčíku do sliznice žaludku.

U PEG typu push s vnitřní fixací balonkem neprovádíme ani zasunutí ani rotaci. U PEG s jejunální extenzí (sonda zavedená do tenkého střeva) provedeme jen zasunutí, ne rotaci.

- **svorka na kanyle** by měla být lokalizována co nejdále od kůže a měla by se používat jen jako přechodný uzávěr kanyly např. v průběhu aplikace výživy v době plnění stříkačky novou výživou. Mimo aplikace by měla být povolena, sondu uzavíráme v době mezi podáváním výživy plastovým uzávěrem a tak snížíme riziko poškození kanyly svorkou.

- **již v nemocnici se naučte zacházet s kanylou PEG**, s nejasnostmi se obraťte na ošetřující personál

3. Komplikace

- **ucpání kanyly** je někdy možné vyřešit proplachem vodou se střídavým tlakem dovnitř a ven. Ostatní pokusy o zprůchodnění již musí provést zdravotnický personál

- **ostatní komplikace** (zarudnutí, vyrážka nebo hnis v okolí kanyly, únik žaludečního obsahu nebo výživy, vypadnutí kanyly) řeší v pracovní době endoskopické pracoviště v 1. patře budovy č. 10 (tel. 495832708), mimo pracovní dobu oddělení emergency v přízemí budovy č. 50 (tel. 495834131).

- **ostatní problematiku výživy cestou PEG** (předpis výživy, plán dalšího užití PEG nebo jeho odstranění) řeší nutriční poradna po předchozím objednání každé pondělí od 10:00 do 13:00 (ambulance č. 19 tel. 495833465) nebo čtvrtek od 13:00 do 15:00 (ambulance č. 6, tel. 495833213) v budově č. 10.

4. Zvláštní typy PEG

PEG s jejunální extenzí:

- **výživa** je podávána do koncovky označené J (jejunální) pouze kontinuálně za sterilních podmínek
- **drcené léky** do jejunální sondy nelze podávat
- **uvolnění a zasouvání kanyly** provádíme jednou týdně, jako u běžného PEGu, neprovádíme však rotaci.

PEG „push“ typu:

- **kotevní stehy** možno vytáhnout při nekomplikovaném průběhu za 10 dní
- **vnitřní fixaci PEG zajišťuje balonek** naplněný vodou - nemanipulujte s plnicí koncovkou aby nedošlo k jeho vyprázdnění a tím k vypadnutí kanyly!

- **vypadnutí PEG** je u tohoto typu častější, je nutné jej řešit do 24 hodin.
- **zasouvání ani rotaci kanyly** u těchto typů neprovádíme